

รายวิชา ประวัติศาสตร์

รหัสวิชา ส๑๕๑๐๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

เรื่อง ศิลปะอยุธยาเบื้องต้น

ครูผู้สอน ครูกฤตพงศ์ พ่วงประสงค์

ศิลปะอยุธยาเบื้องต้น

สื่อวีดิทัศน์ใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ขอขอบคุณสื่อวีดิทัศน์ : ๓๐ ปี อยุรยามรดกโลก

เผยแพร่โดย : Champ Krissada

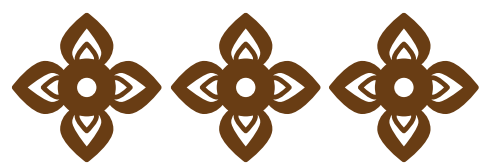
เผยแพร่วันที่ ๕ ม.ค. ๒๕๖๕

ที่มา : <https://www.youtube.com/watch?v=Pjsj๘๙vf-HI>

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. ระบุโบราณวัตถุ โบราณสถานที่สำคัญในสมัยอยุธยาได้
๒. สามารถวิเคราะห์ความสำคัญของโบราณวัตถุ โบราณสถานที่มีต่อการศึกษาประวัติศาสตร์
๓. เห็นคุณค่าและความสำคัญของการศึกษาศิลปะสมัยอยุธยา

นิยามของศิลปะ

ศิลปะ คือ ฝีมือการช่าง

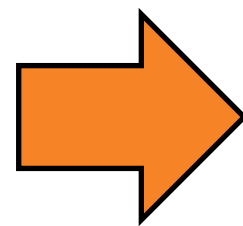
ซึ่งแสดงออกแล้วทำให้ผู้ชมเกิดอารมณ์สะเทือนใจ

ศิลปะจึงเป็นส่วนหนึ่งของการแสดงออก
และแทรกอยู่ในชีวิตประจำวันของมนุษย์

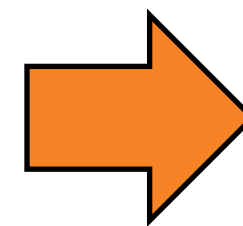
การเรียนรู้ศิลปะอยุธยาจะทำให้เข้าใจความคิดของคนในอดีตได้

นิยามของศิลปะ

สภาพสังคม

ความคิดและ
รสนิยมของคน

การแสดงออก
ทางศิลปะ

ประเภทของศิลปกรรม

ประติมากรรม

สถาปัตยกรรม

จิตรกรรม

ประณีตศิลป์

ศิลปะอยุธยาเบื้องต้น

ศิลปะอยุธยาส่วนใหญ่ที่หลงเหลืออยู่เป็น
ของใช้ แต่มักเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับ

พระมหากษัตริย์หรือศาสนา

บางส่วนถูกทำลายไปแล้วจนสิ้นสภาพ
การใช้งานเช่น พระราชวังโบราณ วัดร้าง
แต่ยังพอเห็น**เค้าโครงศิลปะ** และเป็น**หลักฐาน**

ทางประวัติศาสตร์

พัฒนาการของศิลปะอยุธยา

อินเดีย

ขอม มอญ
ลังกา จีน
เปอร์เซีย

สุโขทัย
ลพบุรี

อยุธยา

ประติมากรรม

ประติมากรรม คือ ศิลปะที่เกี่ยวกับ**การแกะสลัก**
หรือปั้นให้เป็นรูปทรง ส่วนใหญ่มักจะสร้างเป็น
พระพุทธรูป นักวิชาการจำแนกตามยุคสมัยเป็น
พระพุทธรูปศิลปะอยุธยาตอนต้น
พระพุทธรูปศิลปะอยุธยาตอนกลาง
พระพุทธรูปศิลปะอยุธยาตอนปลาย

ตัวอย่างประติมากรรม

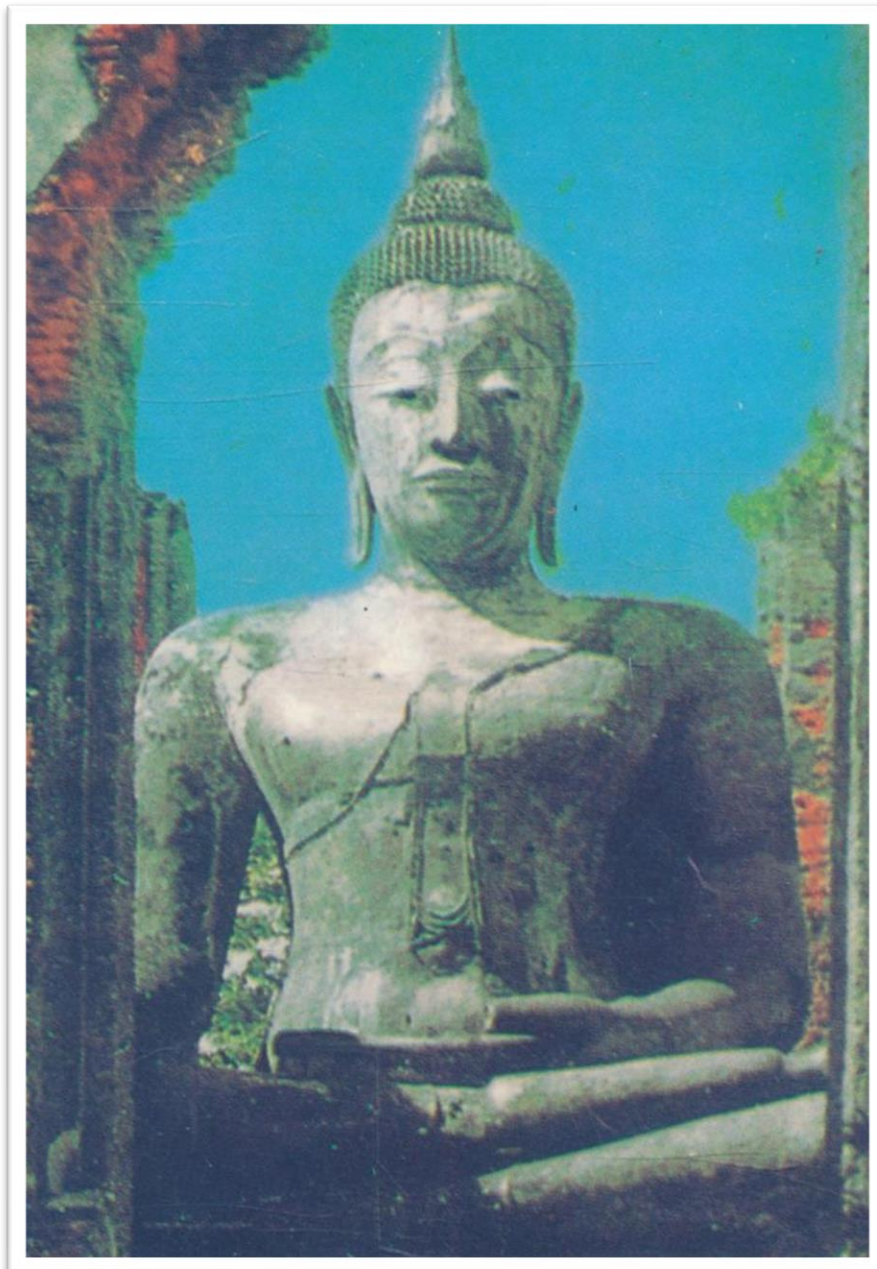
ศิลปะอยุธยาตอนต้น

พระเจ้าพะเนางเชิง วัดพนัญญ์เชิงวรวิหาร

ตัวอย่างประติมากรรม

ศิลปะอยุธยาตอนกลาง

พระมงคลบพิตร วิหารพระมงคลบพิตร

ตัวอย่างประติมากรรม

ศิลปะอยุธยาตอนปลาย

พระพุทธนิมิตวิชิตมารฯ
วัดหน้าพระเมรุ

สถาปัตยกรรม

งานศิลปะเกี่ยวกับการก่อสร้าง ในสมัยอยุธยา มีการก่อสร้างอาคารทั้งที่เป็นวัดวาอาราม หรือที่ประทับของเจ้านาย ที่เหลือรอดถึงปัจจุบัน ส่วนใหญ่มักจะเป็นอาคารที่ก่อสร้างด้วยอิฐ แต่ก็หลงเหลืออาคารไม้อยู่บ้าง

ตัวอย่างสถาปัตยกรรม

วัดไชยวัฒนาราม
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วัดราชบูรณะ
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตัวอย่างสถาปัตยกรรม

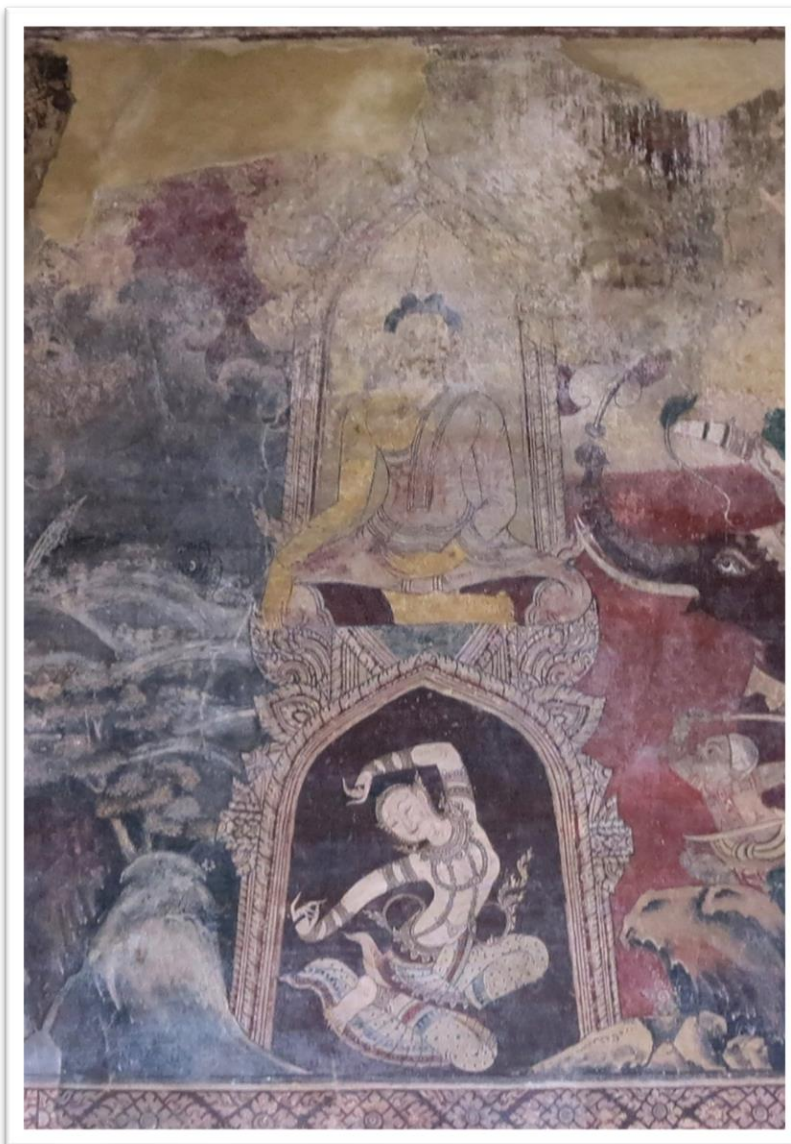
พระตำหนักคำหยาด
จังหวัดอ่างทอง

ตัวอย่างสถาปัตยกรรม

ศาลาการเปรียญวัดใหญ่สุวรรณาราม
จังหวัดเพชรบุรี

จิตรกรรม

ศิลปะเกี่ยวกับการเขียนภาพบนพื้นผิว หลักฐาน
จิตรกรรมอยุธยาที่หลงเหลือถึงปัจจุบันมีน้อย
ส่วนใหญ่เป็นจิตรกรรมทางศาสนา อาจเขียน
ด้วยสีฝุ่นที่มีโทนแดงดำ หรืออาจมีการปิดทอง
ร่วมด้วย

วัดใหญ่สุวรรณารามวรวิหาร จังหวัดเพชรบุรี

วัดเกาะแก้วสุทธาราม จังหวัดเพชรบุรี

วัดชองนนทรี กรุงเทพมหานคร

ประณีตศิลป์

พระคชาธารจำลองทองคำ

การช่างฝีมือที่ประติตประดอยขึ้นด้วยความละเอียดอ่อน
พิถีพิถัน มุ่งเน้นคุณค่าทางความงาม ให้ความสำคัญ
กับการสร้างสิ่งสวยงาม มีคุณค่าควรชม
ยิ่งกว่าประโยชน์ใช้สอย

ตัวอย่างประณีตศิลป์

กรวย์ตราชบรณะ

ผอบทองคำ

พระสุวรรณมาลา

ทองพระกร

ตัวอย่างประณีตศิลป์

กรุวัดมหาธาตุ

สฐูปบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ

ภาชนะรูปปลา

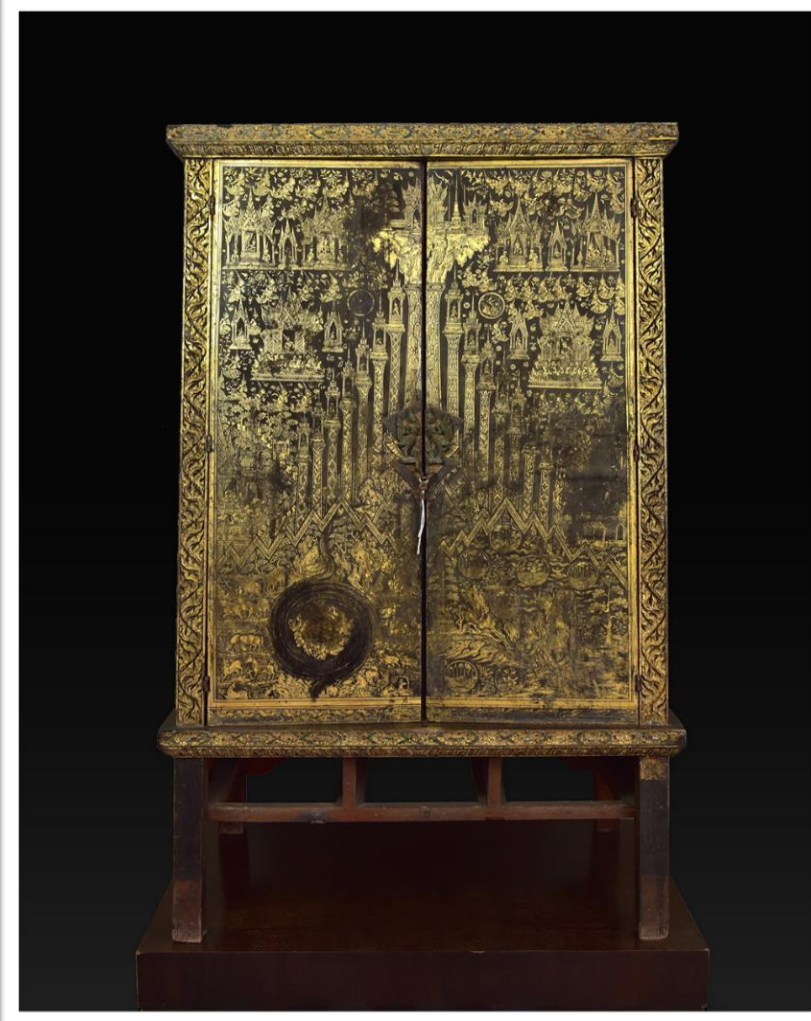

ตลับทองคำ รูปสิงโตแบบจีน

ตัวอย่างประณีตศิลป์

ครุฑโขนเรือ

ตู้พระธรรมลายรดน้ำ
ปิดทอง

พระพุทธรูปทรงเครื่อง
ปางประทานอภัย

ตู้พระไตรปิฎกสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช

ตู้ใส่หนังสือพระธรรมลายรดน้ำ

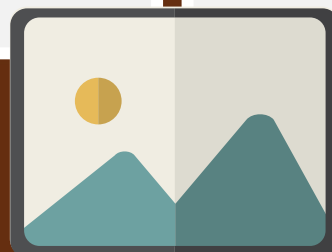
กิจกรรมภาพนี้ อะไรเอ่ย

คำชี้แจงกิจกรรมนักเรียน

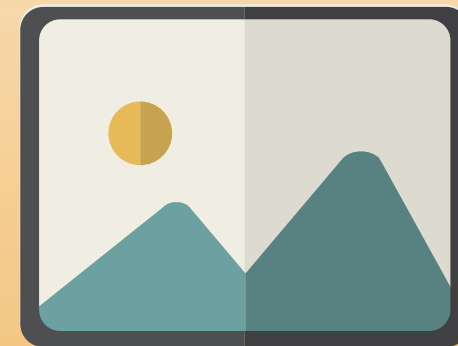
- วิเคราะห์ภาพที่ครูนำมา พร้อมบอกประเภทของศิลปกรรม ความสำคัญของศิลปกรรม
- แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

คำชี้แจงบทบาทครูปลายทาง

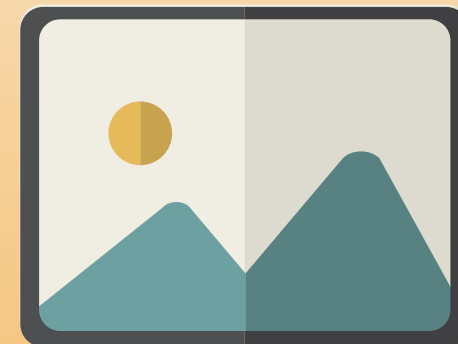
- แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับนักเรียน
- ครูกำกับดูแลนักเรียนตามความเหมาะสม

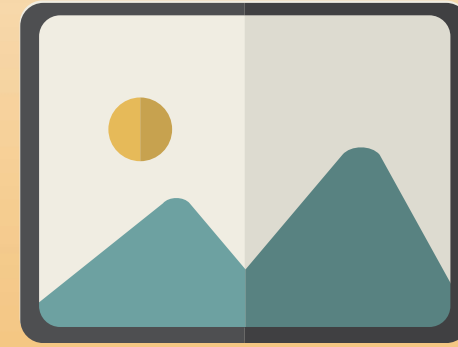
ภาพนี้ อะไรเอ่ย

ภาพนี้ อะไรเอ่ย

ภาพนี้ อะไรเอ่ย

ใบงานที่ ๗

เรื่อง ศิลปะอยุธยาเบื้องต้น

ใบงานที่ ๗ เรื่อง ศิลปะอยุธยาเบื้องต้น
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง อยุธยาตอนต้น
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง ศิลปะอยุธยาเบื้องต้น
รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๑๕๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง จงสืบค้นข้อมูลและเติมลงในพื้นที่ที่กำหนดให้
การศึกษาศิลปะและสถาปัตยกรรมโบราณสมัยอยุธยา สำคัญต่อการศึกษาประวัติศาสตร์อยุธยาอย่างไร

หลักฐานประเภทศิลปะในท้องถิ่นของนักเรียน ที่มีอายุถึงสมัยอยุธยา มีหรือไม่ จงอธิบาย

ให้จำแนกลักษณะศิลปะอยุธยา แล้วสรุปความรู้เป็นความคิดรวบยอด

ประติมากรรม

สถาปัตยกรรม

ศิลปะอยุธยาเบื้องต้น

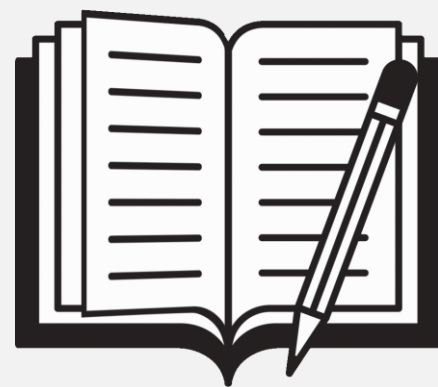
จิตรกรรม

ประณีตศิลป์

ใบงานที่ ๗ เรื่อง ศิลปะอยุธยาเบื้องต้น

คำชี้แจงกิจกรรมนักเรียน

๑. นักเรียนศึกษาสื่อ PowerPoint และทำใบงานที่ ๗

คำชี้แจงบทบาทครูปลายทาง

๑. ครูแจกใบงานให้นักเรียน
๒. ครูอ่านคำสั่งในใบงาน
๓. ครูกำกับดูแลนักเรียนตามความเหมาะสม

๑. การศึกษาศิลปะและสถาปัตยกรรมโบราณสมัยอยุธยา สำคัญต่อการศึกษา
ประวัติศาสตร์อยุธยาอย่างไร

.....

.....

๒. หลักฐานประเภทศิลปะในท้องถิ่นของนักเรียน ที่มีอายุถึงสมัยอยุธยา
มีหรือไม่ จงอธิบาย

.....

.....

ประติมากรรม

สถาปัตยกรรม

ศิลปะอยุธยาเบื้องต้น

จิตรกรรม

ประณีตศิลป์

แนวคำตอบใบงานที่ ๗

เรื่อง ศิลปะอยุธยาเบื้องต้น

๑. การศึกษาศิลปะและสถาปัตยกรรมโบราณสมัยอยุธยา สำคัญต่อการศึกษา
ประวัติศาสตร์อยุธยาอย่างไร

.....เพราะสามารถให้ข้อมูลและหลักฐานที่ทำให้เข้าใจถึงวิถีชีวิต วัฒนธรรม และค่านิยมของ.....

.....ผู้คนในแต่ละสมัยได้ผ่านการศึกษาศิลปะในแต่ละยุคสมัยของอยุธยา.....

๒. หลักฐานประเภทศิลปะในท้องถิ่นของนักเรียน ที่มีอายุถึงสมัยอยุธยา
มีหรือไม่ จงอธิบาย

.....แล้วแต่ดุลพินิจของครูปลายทาง เนื่องจากในแต่ละท้องถิ่นมีลักษณะแตกต่างกัน.....

.....

ศิลปะอยุธยาเบื้องต้น

ประติมากรรม

ตอนต้น

พระเจ้าพะเนงเชิง วัดพนัญเชิงวรวิหาร

ตอนกลาง

พระมงกุฎพิตร วิหารพระมงกุฎพิตร

ตอนปลาย

พระพุทธรูปนิมิตวิจิตรมารฯ วัดหน้าพระเมรุ

สถาปัตยกรรม

สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ เช่น วัด พระราชวัง

วัดไชยวัฒนาราม วัดราชบูรณะ

พระตำหนักคำหยาด เรือนไม้โบราณ

ศิลปปะอยุธยาเบื้องต้น

จิตรกรรม

วาดเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา เช่น

วัดใหญ่สุวรรณารามวรวิหาร

วัดเกาะแก้วสุทธาราม

วัดช่องนนทรี

ประณีตศิลป์

เป็นงานฝีมือ เน้นความสวยงาม

เช่น เครื่องทองกรุวัดราชบูรณะ

เครื่องทองกรุวัดมหาธาตุ

ตุ้ลายรดน้ำ

ศิลปะอยุธยาที่มีความสำคัญต่อ
ปัจจุบันอย่างไร

The background features a warm, golden-yellow color palette. At the top, there is a white four-pointed starburst icon and a large, glowing white sun or moon. The bottom half of the image shows a silhouette of traditional Thai architecture, including stupas and ornate buildings, rendered in dark red and orange tones. A large, dark red floral pattern is visible in the lower right corner.

นักเรียนได้เรียนรู้สิ่งใด

แบบประเมินตนเอง

ชื่อ : _____ สกุล : _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง อยุรยาตตอนต้น

๑. กาเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับที่ฉันทำได้ตามระดับความสามารถของตนเอง และที่ฉันตั้งใจจะทำให้ดีขึ้น

สิ่งที่ฉันทำได้	ระดับที่ฉันทำได้				สิ่งที่ฉันตั้งใจจะทำให้ดีขึ้น
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	
๑. จำแนกประเภทของหลักฐานที่ใช้ในการศึกษาประวัติศาสตร์สมัยอยุธยาได้					☐
๒. วิเคราะห์สภาพภูมิศาสตร์ของอยุธยาที่ส่งผลต่อการตั้งถิ่นฐานและกิจกรรมทางเศรษฐกิจ					☐
๓. วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมให้มีการสถาปนาอาณาจักรอยุธยาได้					☐
๔. สามารถแยกแยะความแตกต่างระหว่างการปกครองแบบอยุธยากับแบบสมัยใหม่ได้					☐
๕. สามารถวิเคราะห์ความสำคัญของโบราณวัตถุโบราณสถานที่มีต่อการศึกษาประวัติศาสตร์					☐

๒. สิ่งที่ยังทำได้ดีและภูมิใจ (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

๓. สิ่งที่ยังไม่เข้าใจ / ยังทำไม่ได้ คือ..... (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

๔. สิ่งที่ยังตั้งใจจะทำให้ดีขึ้นในการเรียนหน่วยต่อไป (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

แบบประเมินตนเอง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒
เรื่อง อยุรยาตตอนต้น

บทเรียนครั้งต่อไป

หน่วยที่ ๓ ออยุธยาตอนกลาง เรื่อง

สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ (๑)

